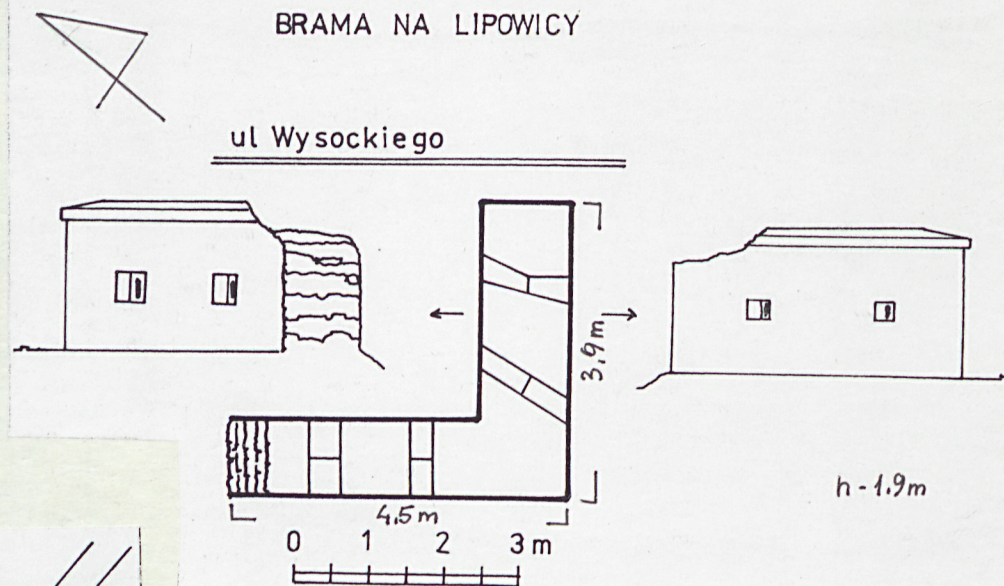

1. Obiekt 612/H1/1/40

BRAMA FORTECZNA RDZENIA TWIERDZY PRZEMYŚL - NA LIPOWICY

2. Czas powstania
pocz. XX w.

3. Miejscowość
P R Z E M Y Ś L

4. Adres
ul. Wysockiego
nr hipoteczny [REDACTED]

5. Przynależność administracyjna
województwo przemyskie
gmina miejska Przemyśl

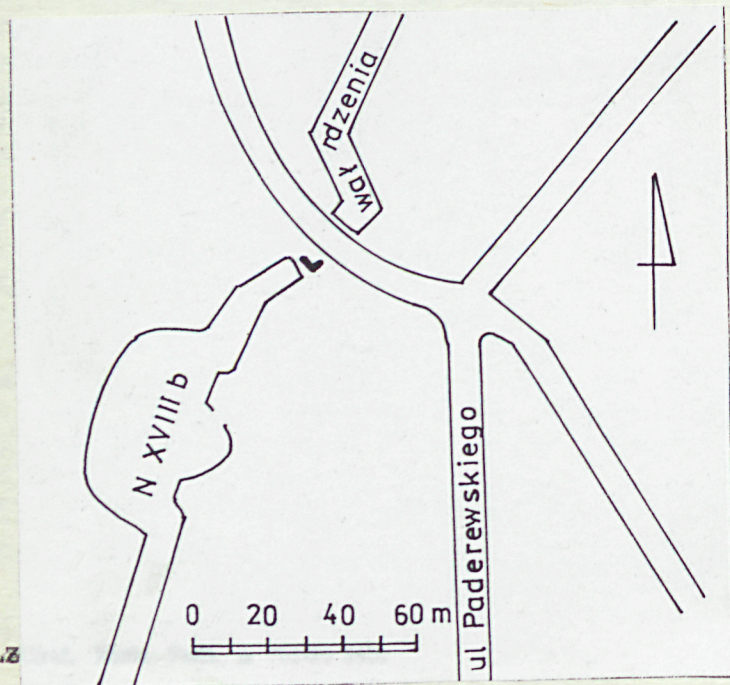
6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna 1. VI. 1975 r.
województwo rzeszowskie
powiat Przemyśl

8. Właściciel i jego adres
Gmina Miejska Przemyśl

9. Użytkownik i jego adres
Nie użytkowana

10. Rejestr zabytków
Nr A-705/709 data 20.05.1972 r.

Widok ogólny bramy od północy

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Budowę nowoczesnych umocnień Przemyśla rozpoczęli Austriacy w 1 poł. XIX w.

Sporządzone wówczas plany i ekspertyzy określają możliwości i zasięg ufortyfikowania miasta. Prace objęły głównie przedpola od strony wschodniej. Zapoczątkowano też budowę ciągłej linii wałów wyznaczających szeroki obwód głównej linii obrony, wysuniętej znacznie na zewnątrz w stosunku do średniowiecznych i XVI wiecznych fortyfikacji miejskich. Ten zespół umocnień stanowił wg obowiązującej wówczas teorii Rogniata - tzw obóz warowny. Ten główny obwód tworzył rdzeń/noyau/oparty o linię wzgórz dominujących nad miastem od strony północnej, zachodniej i południowej, wzmocniony był szancami wysuniętymi przed linię wałów. Około 1856 r. miał już pełny narys, odpowiadający dzisiaj zachowanemu. Po 1870 r. następuje budowa półstałej twierdzy pierścieniowej, a w latach 1877-85 stałej twierdzy. W tym okresie, ok. roku 1880 przejścia w linii wałów otrzymują formę murowanych bram, flankowanych najczęściej szancami. Rozwój techniki wojskowej wymusza ciągłe modernizacje dzieł obronnych, co następuje w latach 1885-1904 i 1911-1914 i obejmuje także niektóre obiekty rdzenia jak: Bramę Sanocką Dolną, na Zniesieniu i na Lipowicy. Po zakończeniu działań I wojny światowej fortyfikacje tracą swoją funkcję. Część murowanych i ziemnych elementów zostaje rozebrana i znielowana. Sporadyczne prace rozbiorowe mają miejsce również po II wojnie światowej - Bramy na Zniesieniu, na Lipowicy, na Ostrowie.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie instalacje)

- Sytuacja - Brama na Lipowicy położona jest w lewobrzeżnej części Przemyśla, Zasanie, na wzgórzu Lipowica, w linii wałów rdzenia, w ciągu ulicy Wysockiego, po jej południowej stronie, w odległości ok. 60 m od Fortu N XVIIIb Głęboka.
- Materiał - Zbudowana z cegły maszynowej o wymiarach: 6,5-7,5 x 14-15 x 28-29,5 cm łączonej zaprawą wapienną. Na koronie betonowa czapka, w strzelnicach płyty pancerne. Cegły sygnowane prostokątnym stemplem z literami KuKF
- Rzut - Zachowany element bramy ma formę muru załamane pod kątem prostym, usytuowanego prostopadle do osi drogi. Ramię zachodnie, zniszczone na końcu, jest dłuższe od południowego. Mur zwarty z jednym poziomem strzelnic. Południowe ramię nakryte w części betonową czapką o czterospadowym ukształtowaniu i krawędziach tworzących okap.
- Bryła
- Elewacje Lica ceglane, nie otynkowane o naprzemianległym wątku główkowym i wozówkowym, starannie wyspoinowane. Ramię południowe zachowane na pełnej wysokości przeprute jest dwiema strzelnicami przeciwrykosztowymi o osi skośnie przebiegającej w stosunku do lic. Otwór strzelnicy w licu zewnętrznym ma kształt pionowego prostokąta z niewielkim parapetem wysuniętym o 5 cm i szerokości równej szerokości strzelnicy. Od wewnątrz strzelnice posiadają wykrój poziomego prostokąta zamkniętego łukiem odcinkowym. W połowie długości strzelnicy wmurowane płyty pancerne grubości 1,2 cm z otworem strzelniczym w kształcie prostokąta o zaokrąglonych narożach. W ramieniu zachodnim dwie strzelnice zachowane do połowy wysokości usytuowane są prostopadle do ścian. Ich budowa i wyposażenie jest analogiczne do strzelnic w ramieniu południowym.
- Wyposażenie - kwadratowe płyty pancerne o boku 40 cm z centralnie umieszczoną szczeliną strzelniczą.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne Brama forteczna	17. Użytkowanie obecne nie użytkowana
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Prac budowlanych i konserwatorskich nie prowadzono. Druga połowa bramy została rozebrana w latach 1939-1945.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Mur prezentuje zróżnicowany stan zachowania. Ramię zachodnie zniszczone zarówno na długości jak i na wysokości /w połowie/. Na połowie ramienia południowego brak betonowej czapki. Ściany popękane z ubytkami cegieł w licach. Widoczne odspajanie cegieł ze zniszczonej korony zachodniej.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Trwałe zabezpieczenie zniszczonej korony muru zachodniego, uporządkowanie otoczenia, oznakowania.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

J. Bogdanowski - Twierdza Przemyśl, w: Teka Konserwatorska. Polska Południowo-Wschodnia. Rzeszów 1991

23. Źródła ikonograficzne i fotografla (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

25. Opracował

tekst Krzysztof Szuwarowski, IX-X.1996 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki Krzysztof Szuwarowski, IX-X.1996 r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. Krzysztof Szuwarowski, IX.1996 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów Woj. Oddz. PSOZ w Przemyślu

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

1 wkładka - plany, zdjęcia

1. Miejscowość

P R Z E M Y Ś Ł

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

BRAMA FORTECZNA
NA LIPOWICY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

plany, zdjęcia

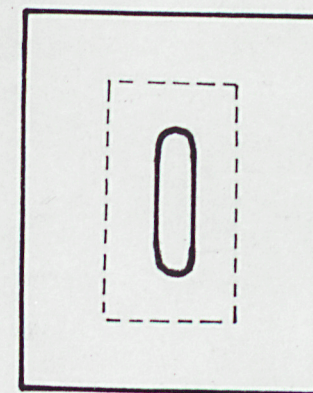

widok ogólny bramy od południa

Płyta pancerna w strzelnicy
ramienia zachodniego

PLYTA PANCERNA

0 10 20 30 cm

Wkładkę założył: Krzysztof Szuwarowski, X. 1996 r.

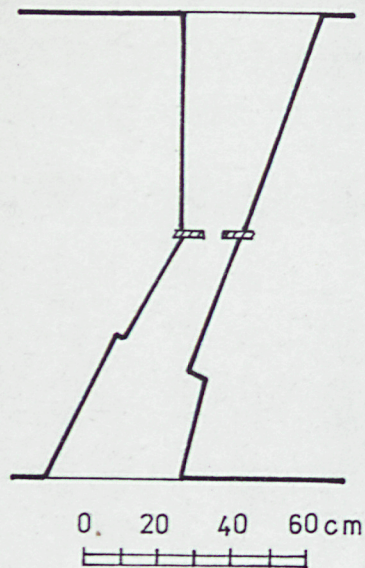
(imię nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: W/O PSOZ w Przemyśle

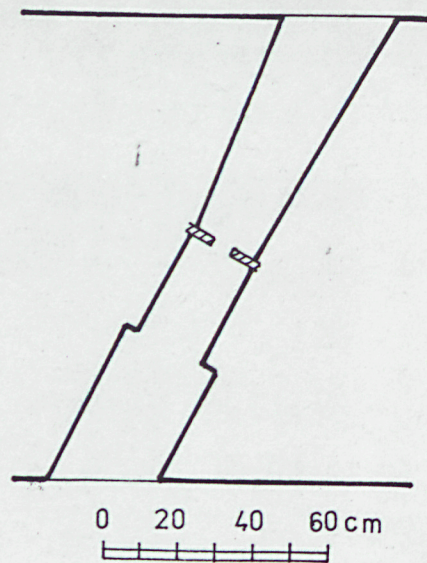
LZGrafi. Biała Podl. z. 759 90 5000

Wzór ODZ 1978 r.

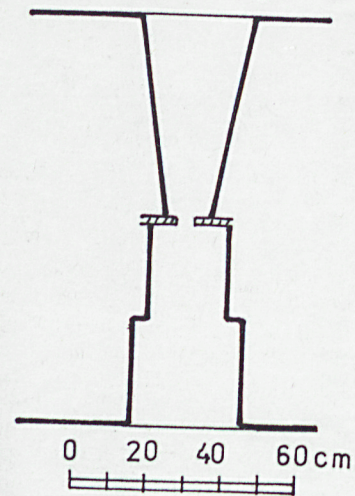
STRZELNICA „A”

STRZELNICA „B”

STRZELNICA „C”

Lico wewnętrzne południowego ramienia

Strzelnica typu "B"

Strzelnica typu "C" z sygnowaną cegłą